nieuws

Overheid wordt back-up voor zelfregulatie antibiotica

nieuws

Zowel in de humane als in de veterinaire geneeskunde moet het antibioticagebruik omlaag opdat resistente bacteriën de volksgezondheid niet zouden bedreigen. Onder impuls van het kenniscentrum AMCRA stelt de sector zich tot doel om het antibioticagebruik in de veehouderij te halveren tegen 2020. “Ambitieus, maar een andere keuze hebben we niet”, zegt landbouwminister Willy Borsus. Zijn aanwezigheid en die van minister van Volksgezondheid Maggie De Block verraadt hoe belangrijk het convenant is dat sector en overheid ondertekenen. Daarin wordt zelfregulatie als uitgangspunt behouden, maar houdt de overheid een stok achter de deur voor het geval de beoogde vermindering van het antibioticagebruik buiten bereik blijft.

1 JULI 2016 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 APRIL 2020 15:28

Lees meer over:
pluimveehouderij
dierziekten
gezondheid

Zowel in de humane als in de veterinaire geneeskunde moet het antibioticagebruik omlaag opdat resistente bacteriën de volksgezondheid niet zouden bedreigen. Onder impuls van het kenniscentrum AMCRA stelt de sector zich tot doel om het antibioticagebruik in de veehouderij te halveren tegen 2020. “Ambitieus, maar een andere keuze hebben we niet”, zegt landbouwminister Willy Borsus. Zijn aanwezigheid en die van minister van Volksgezondheid Maggie De Block verraadt hoe belangrijk het convenant is dat sector en overheid ondertekenen. Daarin wordt zelfregulatie als uitgangspunt behouden, maar houdt de overheid een stok achter de deur voor het geval de beoogde vermindering van het antibioticagebruik buiten bereik blijft.
In de humane geneeskunde wordt al 15 jaar lang gesensibiliseerd omtrent antibiotica en gewaarschuwd voor een overmatig gebruik. In de diergeneeskunde staat het antibioticagebruik nog niet zo lang ter discussie. Sinds kenniscentrum AMCRA de veehouders, dierenartsen en andere betrokken partijen aanspoort, is een inhaalbeweging bezig. Herman Diricks, CEO van het Voedselagentschap, prikt 2014 als een belangrijk jaartal omdat de sector toen zelf op de proppen kwam met reductiedoelstellingen. AMCRA-voorzitter Jeroen Dewulf brengt ze in herinnering: “Een halvering van het veterinair antibioticagebruik tegen 2020, driekwart van het gebruik van antibiotica die van kritisch belang zijn voor de humane geneeskunde uitfaseren en al tegen 2017 lukken in een halvering van het gebruik van gemedicineerde veevoeders.”
Tot op heden was het de bedoeling dat de verschillende betrokken partijen – veehouders, dierenartsen, mengvoeder- en geneesmiddelenfabrikanten, dierengezondheidsverenigingen, lastenboekbeheerders en de wetenschappelijke wereld – op eigen houtje die doelstellingen zouden bereiken. “Met ondersteuning van de overheid die de werking van AMCRA mee financiert”, merkt

Diricks op. Nu treedt een nieuwe fase in, één van co-regulatie in plaats van zelfregulatie. Het convenant dat de overheid in de persoon van de ministers van Landbouw en Volksgezondheid ondertekent met de sector kopieert de sectorale doelstellingen zoals neergepend in het Visie 2020-plan. Ook de timing blijft dezelfde.

De meerwaarde van het convenant zit hem in de stok achter de deur van de overheid. Een databank voor de registratie van het antibioticagebruik (SANITEL-MED) op niveau van veehouders en dierenartsen is inmiddels operationeel. Registratie wordt verplicht voor varkens, kalveren en pluimvee, voor andere diersoorten is het in eerste instantie facultatief. Het is de bedrijfsbegeleidende dierenarts die met de registratie wordt belast. In samenspraak met de sector heeft de overheid erover gewaakt dat dierenartsen geen dubbel werk moeten doen. Belpork, het lastenboek voor varkenshouders, pionierde namelijk met antibioticaregistratie. De software wordt zodanig aangepast dat de gegevens van de ene naar de andere databank kunnen worden doorgestuurd. Op dezelfde basis plannen ook de lastenboeken in de pluimveehouderij (Belplume) en de melkveehouderij (IKM) om met antibioticaregistratie bij de aangesloten bedrijven te starten.

Het belang van registratie zit hem in de mogelijkheid die het creëert om dierenartsen en veehouders te informeren over hun voorschrijfgedrag en antibioticagebruik en de vergelijking te maken met collega's. Van die benchmarking gaat een sensibiliserend effect uit want geen dierenarts of veehouder wordt graag geconfronteerd met het feit dat hij een grootgebruiker is. Op basis van de data uit SANITEL-MED zullen streef- en alarmwaarden worden opgesteld per sector en per leeftijdscategorie van de dieren. Indien nodig zal de overheid corrigerende maatregelen nemen tegen de grootgebruikers onder de dierenartsen. Veehouders zullen niet door de overheid maar door hun lastenboekbeheerder op de vingers worden getikt. De CEO van het Voedselagentschap vat de nieuwe strategie samen als: "Eerst sensibiliseren, waarna de controles stelselmatig opgevoerd zullen worden."

Overheid en sector hebben zich beiden geëngageerd om de ambitieuze doelstellingen te faciliteren. De overheid zet in op de versterking van de relatie tussen dierenarts en veehouder en zal indien nodig bijkomend onderzoek financieren. Op de sectororganisaties wordt gerekend om de eigen achterban te stimuleren om de noodzakelijke inspanningen op te brengen. Zo nodig moet de zelfregulatie opgevoerd worden. "Van zelfregulatie als principe stappen we niet af", zegt Herman Diricks, "maar het is aan de sectoren om er voor te zorgen dat het effectief is en de overheid geen bijkomende wetgeving moet uitrollen."

Zelfs zonder dat de overheid meekeek over de schouder is de sector erin gelukt om tussen 2011 en 2015 het antibioticagebruik bij dieren met 15,9 procent te verminderen. Gelet op de doelstelling van een halvering tegen 2020 moet er nog veel werk verzet worden. Nadat alle partijen rond de tafel hun engagement hadden uitgesproken, verklaarde AMCRA-voorzitter Jeroen Dewulf dat het met vereende krachten moet lukken. "Zeven jaar geleden had ik niet durven dromen dat we zover zouden staan."

Dewulf verwacht versneld vooruitgang te kunnen maken dankzij de inbreng van de overheid. Hij verwijst naar het vernieuwde Koninklijk Besluit dat binnenkort verschijnt. Dat voorziet behalve in een verplichte registratie van het antibioticagebruik in de databank Sanitel-Med ook in de omkadering van het gebruik van kritische antibiotica. "Het gebruik van zogenaamd 'rode' antibiotica wordt enkel toegestaan als het niet anders kan. In 90 procent van de gevallen is er een alternatief zodat het KB een belangrijke reductie zal realiseren, zelfs meer dan de vooropgestelde 75 procent", licht hij toe.

Inzake financiering is overeengekomen dat alle betrokken partijen het kostenplaatje van de eigen acties dragen. De overheid is bereid om logistieke en financiële steun te verlenen voor projecten. Dierenartsen wiens belangen verdedigd worden door de Vlaamse Dierenartsenvereniging (VDV) hopen nog steeds dat zij een financiële tegemoetkoming krijgen omdat de zwaarste taak, de registratie op boerderijniveau, op hun schouders rust. Met een schuin oog wordt gekeken naar de taks op antibiotica die onder meer aangewend wordt om het centraal datacollectiesysteem te financieren.

Bij VDV zien ze een struikelblok opdoemen, namelijk de hoge prijs van vaccins, "een probleem dat zich niet stelt in de humane geneeskunde". Voor een dierenarts is het naar verluidt heel moeilijk om een varkenshouder die financieel onder druk staat een duurdere oplossing aan te bieden dan de goedkoop beschikbare antibiotica. "Wij dierenartsen zouden niet liever hebben dan dat alle dieren gevaccineerd worden", is de boodschap.

Het convenant werd behalve door federaal landbouwminister Willy Borsus ook door minister van Volksgezondheid Maggie De Block ondertekend. Het is de overheid dus menens met het 'one health'-principe dat de gezondheid van mens, dier en ecosysteem als één geheel ziet. "Alleen samen kunnen we het tij keren", zegt De Block. "Aan het huidige ritme bereiken we de doelstelling niet zodat sector en overheid samen een versnelling hoger schakelen." Zij dicht het convenant een grote kans op slagen toe.

Haar collega Borsus beaamt dat de weg nog lang is maar hij benadrukt ook dat er reeds inspanningen zijn gebeurd die hun vruchten afwerpen voor de volksgezondheid. Ook vindt hij het belangrijk dat er geen sectoren gestigmatiseerd worden in het kader van dit dossier. De ondertekening van het convenant houdt een formeel engagement in van beide ministers, die de voogdij hebben over het Geneesmidddelenagentschap (FAGG) en het Voedselagentschap (FAVV).

Namens de veehouders in Vlaanderen reageerden de voorzitters van ABS en Boerenbond op het convenant. Boerenbondvoorzitter Sonja De Becker zegt de opdracht van sensibilisering zeer ernstig te nemen. "Boerenbond zet al jaren de schouders onder het bewustwordingsproces. We financieren ook onderzoek en stonden mee aan de wieg van AMCRA. Dat zal zeker bijgedragen hebben aan de reeds afgelegde weg. Samenwerking is in dit dossier van cruciaal belang, bijvoorbeeld om dierenartsen en veehouders intensief te coachen en die laatsten nog meer inzicht te geven in het antibioticagebruik op hun bedrijf."

Ook ABS-voorzitter Hendrik Vandamme legt er de nadruk op dat de veehouder weliswaar eindgebruiker is, maar ook een belangrijke bijdrage wordt verwacht van de andere schakels uit de veehouderijketen. Inzake sensibilisering staan we volgens hem al vrij ver: “Je moet landbouwers niet meer vertellen dat onnodig diergeneesmiddelengebruik uit den boze is.”

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada